

Υπόθεση C-228/23

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

12 Απριλίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Conseil d'État (Γαλλία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

12 Απριλίου 2023

Αιτούσα:

Association AFAÏA

Καθού:

Institut national de l'origine et de la qualité (INAO)

CONSEIL D'ÉTAT (ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ, ΓΑΛΛΙΑ)
[παραλειπόμενα]

αποφαινόμενο ως δικαιοδοτικό όργανο

[παραλειπόμενα]

Έχοντας υπόψη την ακόλουθη διαδικασία:

Με εισαγωγικό δικόγραφο και υπόμνημα απαντήσεως, τα οποία πρωτοκολλήθηκαν στις 22 Οκτωβρίου 2020 και στις 22 Μαρτίου 2022, αντιστοίχως, στη γραμματεία του τμήματος εκδικάσεως ενδίκων διαφορών του Conseil d'Etat (Συμβουλίου της Επικρατείας, Γαλλία), η ένωση AFAÏA ζητεί από το Conseil d'Etat (Συμβούλιο της Επικρατείας):

1^ο) να ακυρώσει λόγω υπερβάσεως εξουσίας την απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 2020, με την οποία το Institut national de l'origine et de la qualité (Εθνικό Ινστιτούτο Ονομασιών Προέλευσης και Ποιότητας, Γαλλία, στο εξής: INAO) απέρριψε την αίτησή της για τροποποίηση του ερμηνευτικού οδηγού των κανονισμών (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2007, και (ΕΚ) 889/2008 της Επιτροπής, της 5ης Σεπτεμβρίου 2008, καθόσον ορίζει την έννοια

της εντατικοποιημένης εκτροφής κατά το παράρτημα I του κανονισμού (ΕΚ) 889/2008·

2^ο) να υποχρεώσει το ΙΝΑΟ να τροποποιήσει, ως εκ τούτου, τον ερμηνευτικό οδηγό εντός προθεσμίας ενός μηνός από την κοινοποίηση της απόφασής του και να λάβει μέτρα δημοσιοποίησης ικανά να καταστήσουν σαφές ότι πλέον ούτε εφαρμόζεται ούτε ισχύει η νέα ερμηνεία σχετικά με τον ορισμό της κόπρου από εντατικοποιημένη εκτροφή·

[παραλειπόμενα]

Υποστηρίζει ότι:

- το ΙΝΑΟ δεν είναι αρμόδιο να θεσπίζει συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή των κανονισμών (ΕΚ) 834/2007 και (ΕΚ) 889/2008·
- η ερμηνεία που παρέχεται στον ερμηνευτικό οδηγό, κατά την οποία στη βιολογική γεωργία απαγορεύεται η χρήση λιπασμάτων που προέρχονται από την εκτροφή ζώων σε κλωβούς, σε ενιαία συστήματα δικτυωτού ή γρίλιας και υπερβαίνουν τα όρια που καθορίζονται στο παράρτημα I της οδηγίας 2011/92/ΕΕ, διαστρεβλώνει το νόημα και το περιεχόμενο των κανονισμών·
- η εν λόγω ερμηνεία και οι τροποποιήσεις που επήλθαν σε αυτή εντός σύντομου χρονικού διαστήματος παραβιάζουν τις αρχές της ασφάλειας δικαίου και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης·
- η εν λόγω ερμηνεία, η οποία είναι πιο περιοριστική από την ερμηνεία που επικρατεί σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δύναται να προκαλέσει σημαντική στρέβλωση των όρων του ανταγωνισμού μεταξύ των παραγωγών των διαφόρων κρατών μελών.

Με δύο υπομνήματα αντικρούσεως, τα οποία πρωτοκολλήθηκαν, αντιστοίχως, στις 7 Μαΐου 2021 και στις 9 Σεπτεμβρίου 2022, το ΙΝΑΟ ζητεί την απόρριψη της αιτήσεως ακυρώσεως. Υποστηρίζει ότι οι λόγοι ακυρώσεως που προβάλλει η προσφεύγουσα είναι αβάσιμοι.

[παραλειπόμενα]

Έχοντας υπόψη τα λοιπά έγγραφα της δικογραφίας·

Έχοντας υπόψη:

- τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
- τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2092/91 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1991·
- τον κανονισμό (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2007·

- τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΚ) 889/2008 της Επιτροπής, της 5ης Σεπτεμβρίου 2008·
- τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017·
- τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018·
- τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2021/1165 της Επιτροπής, της 15ης Ιουλίου 2021·
- την οδηγία 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011·
- [παραλειπόμενα]

Έχοντας υπόψη τα ακόλουθα:

- 1 Από τα έγγραφα της δικογραφίας προκύπτει ότι το Institut national de l'origine et de la qualité (Εθνικό Ινστιτούτο Ονομασιών Προέλευσης και Ποιότητας, στο εξής: INAO) τροποποίησε τον Ιανουάριο του 2020 τον ερμηνευτικό οδηγό των ευρωπαϊκών κανονισμών (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2007, για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και (ΕΚ) 889/2008 της Επιτροπής, της 5ης Σεπτεμβρίου 2008, σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 προκειμένου, μεταξύ άλλων, να προβεί σε ερμηνεία της απαγόρευσης, η οποία θεσπίζεται στο παράρτημα Ι του δεύτερου των ανωτέρω κανονισμών, της χρήσης σε βιολογικές καλλιέργειες λιπασμάτων και βελτιωτικών του εδάφους ζωικής προέλευσης «από εντατικοποιημένη εκτροφή» ως αποκλείουσα τον κόπρου από «εκτροφή σε ενιαίο σύστημα δικτυωτού ή γρίλιας που υπερβαίνει τα όρια που καθορίζονται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 2011/92/ΕΕ» καθώς και από «εκτροφή σε κλωβούς που υπερβαίνει» τα ίδια όρια. Η ένωση ΑΦΑΪΑ, επαγγελματική ένωση με αντικείμενο την προάσπιση των συλλογικών συμφερόντων των παραγωγών οργανικών λιπασμάτων, ζητεί την ακύρωση λόγω υπερβάσεως εξουσίας της απόφασης της 4ης Φεβρουαρίου 2020 με την οποία το INAO απέρριψε την αίτησή της για τροποποίηση του ερμηνευτικού οδηγού καθώς ορίζει την έννοια της εντατικοποιημένης εκτροφής κατά το παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΚ) 889/2008 καθώς και να υποχρεωθεί το INAO να τροποποιήσει ως εκ τούτου τον ερμηνευτικό οδηγό εντός προθεσμίας ενός μηνός από την κοινοποίηση της απόφασής του και να λάβει μέτρα δημοσιοποίησης της τροποποίησης ικανά να καταστήσουν σαφές ότι δεν ισχύει πλέον η νέα ερμηνεία σχετικά με τον ορισμό της κόπρου από εντατικοποιημένη εκτροφή.
- 2 [παραλειπόμενα]
- 3 Αφενός, [παραλειπόμενα] οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί που πρέπει να ληφθούν υπόψη είναι εκείνοι που εφαρμόζονται κατά την ημερομηνία της παρούσας

απόφασης, ήτοι ο κανονισμός (ΕΕ) 2018/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου και ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2021/1165 της Επιτροπής, της 15ης Ιουλίου 2021, για την έγκριση ορισμένων προϊόντων και ουσιών για χρήση στη βιολογική παραγωγή και την κατάρτιση των καταλόγων τους. Αφετέρου, μολονότι το ΙΝΑΟ ανάρτησε στην ιστοσελίδα του νέο ερμηνευτικό οδηγό της νομοθεσίας περί βιολογικής παραγωγής, εφαρμοστέο από την 1η Ιανουαρίου 2022, ο εν λόγω οδηγός επαναλαμβάνει αυτολεξεί, στο σημείο 192, την ερμηνεία της «εντατικοποιημένης εκτροφής» την οποία αμφισβητεί η ένωση ΑΦΑΪΑ, η οποία πρέπει να θεωρηθεί ότι αμφισβητεί τα διαλαμβανόμενα στο εν λόγω σημείο 192 του νέου οδηγού.

- 4 Ο κανονισμός (ΕΕ) 2018/848 της 30ής Μαΐου 2018 ορίζει, στο άρθρο 3, τη «βιολογική παραγωγή» ως «τη χρήση [...] μεθόδων παραγωγής σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό σε όλα τα στάδια παραγωγής, παρασκευής και διανομής». Αναφέρει μεταξύ των σκοπών της βιολογικής παραγωγής, οι οποίοι παρατίθενται στο άρθρο 4: «[...] β) να διατηρήσει τη μακροχρόνια γονιμότητα των εδαφών, / [...] δ) να συμβάλει σημαντικά σε ένα μη τοξικό περιβάλλον, / ε) να συμβάλει σε υψηλό επίπεδου πρότυπα σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσης των ζώων [...]». Κατά το άρθρο 5 του ίδιου κανονισμού: «Η βιολογική παραγωγή αποτελεί σύστημα αειφόρου διαχείρισης το οποίο βασίζεται στις ακόλουθες γενικές αρχές: [...] / ζ) τον περιορισμό της χρήσης εξωτερικών εισροών· όταν οι εξωτερικές εισροές είναι απαραίτητες, ή ελλείπει των κατάλληλων πρακτικών και μεθόδων διαχείρισης που αναφέρονται στο στοιχείο στ), οι εξωτερικές εισροές περιορίζονται σε: / i) εισροές από τη βιολογική παραγωγή· [...] / ii) φυσικές ουσίες ή ουσίες που παράγονται με φυσικό τρόπο· [...]». Κατά το άρθρο 6 του εν λόγω κανονισμού: «Όσον αφορά στις γεωργικές δραστηριότητες και την υδατοκαλλιέργεια, η βιολογική παραγωγή βασίζεται ειδικότερα στις ακόλουθες ειδικές αρχές: / α) τη διατήρηση και βελτίωση της ζωής που φιλοξενεί το έδαφος και της φυσικής γονιμότητας [...]· / β) τον περιορισμό της χρήσης μη ανανεώσιμων πόρων και εξωτερικών εισροών στο ελάχιστο· / γ) την ανακύκλωση των αποβλήτων και των παραπροϊόντων ζωικής και φυτικής προέλευσης με τη χρήση τους ως εισροής στη φυτική και τη ζωική παραγωγή· [...]». Το άρθρο 9 του ίδιου κανονισμού ορίζει ότι: «[...] / 3. Για τους σκοπούς και τις χρήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 24 και 25 και στο παράρτημα II, μόνο προϊόντα και ουσίες που έχουν εγκριθεί σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις μπορούν να χρησιμοποιούνται στη βιολογική παραγωγή, υπό τον όρο η χρήση τους στη μη βιολογική παραγωγή να έχει επίσης εγκριθεί σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της ενωσιακής νομοθεσίας και, όποτε συντρέχει περίπτωση, σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις που βασίζονται στην ενωσιακή νομοθεσία. [...]». Κατά το άρθρο 12 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο καθορίζει τους «κανόνες φυτικής παραγωγής»: «1. Οι επιχειρήσεις που παράγουν φυτά ή φυτικά προϊόντα ειδικότερα τηρούν τους λεπτομερείς κανόνες που καθορίζονται στο μέρος I του παραρτήματος II [...]». Κατά το άρθρο 14 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο καθορίζει τους «κανόνες για τη ζωική παραγωγή»: «1. Οι επιχειρήσεις ζωικής παραγωγής τηρούν ιδίως τους λεπτομερείς κανόνες παραγωγής που θεσπίζονται στο παράρτημα II μέρος II [...]». Το άρθρο 24 του ίδιου κανονισμού, σχετικά με την

«έγκριση προϊόντων και ουσιών για χρήση στη βιολογική παραγωγή», ορίζει ότι: «1. Η Επιτροπή δύναται να εγκρίνει ορισμένα προϊόντα και ουσίες για χρήση στη βιολογική παραγωγή και καταχωρίζει κάθε τέτοιο εγκεκριμένο προϊόν και ουσία σε καταλόγους περιορισμένων προϊόντων, για τους ακόλουθους σκοπούς: [...] / β) ως λιπάσματα, βελτιωτικά εδάφους και θρεπτικά συστατικά: [...]»). Το παράρτημα II του εν λόγω κανονισμού ορίζει στο «Μέρος I: κανόνες φυτικής παραγωγής» ότι: «1.9.2. Η γονιμότητα και η βιολογική δραστικότητα του εδάφους διατηρούνται και βελτιώνονται: [...] / γ) εν πάση περιπτώσει με τη διασπορά κόπρου ζώων ή οργανικών υλών, αμφοτέρων κατά προτίμηση λιπασματοποιημένων, από βιολογική παραγωγή. /1.9.3. Όταν οι διατροφικές ανάγκες των φυτών δεν είναι δυνατό να ικανοποιηθούν με τα μέτρα τα οποία προβλέπονται στα σημεία 1.9.1 και 1.9.2, μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο λιπάσματα και βελτιωτικά του εδάφους που έχουν εγκριθεί δυνάμει του άρθρου 24 για χρήση στη βιολογική παραγωγή και μόνο στο βαθμό που είναι απαραίτητα. [...]». Το ίδιο παράρτημα ορίζει, στο «Μέρος II: κανόνες ζωικής παραγωγής», αφενός, στην ενότητα «Γενικές απαιτήσεις», ότι: «[...] 1.1. Εκτός από την περίπτωση της μελισσοκομίας, απαγορεύεται η άνευ εκτάσεων ζωική παραγωγή, εφόσον ο γεωργός που προτίθεται να προβεί στην παραγωγή βιολογικής κτηνοτροφίας δεν διαχειρίζεται γεωργική γη ούτε έχει συνάψει γραπτή συμφωνία συνεργασίας με γεωργό όσον αφορά τη χρήση μονάδων βιολογικής παραγωγής ή μονάδων παραγωγής υπό μετατροπή για τα συγκεκριμένα ζώα», ότι «1.4.2.1. [...] τα ζώα βιολογικής εκτροφής βόσκουν σε εκτάσεις βιολογικής καλλιέργειας [...]», ότι «1.6.3. Η πυκνότητα των ζώων εντός των κτιρίων εξασφαλίζει την άνεση, την καλή μεταχείριση και να ικανοποιεί τις ειδικές ανάγκες των ζώων, και εξαρτώνται κυρίως από το είδος, τη φυλή και την ηλικία των ζώων. [...] / 1.6.8. Δεν επιτρέπεται η χρήση κλωβών, κουτιών και επίπεδων δαπέδων για την εκτροφή ζώων οποιουδήποτε είδους. /» και απαριθμεί, αφετέρου, στην ενότητα σχετικά με τους ειδικούς κανόνες για τα διάφορα ζωικά είδη, τις απαιτήσεις σχετικά με το δάπεδο των ενδιαιτημάτων των ζώων οι οποίες απαγορεύουν να αποτελείται εξ ολοκλήρου από γρίλιες ή δικτυωτό.

- 5 Για την εφαρμογή των διατάξεων που περιλαμβάνονται στο προηγούμενο σημείο, επιβάλλεται η παραπομπή στον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2021/1165 της Επιτροπής, της 15ης Ιουλίου 2021. Το άρθρο 2 του εν λόγω εκτελεστικού κανονισμού ορίζει τα εξής: «Για τους σκοπούς του άρθρου 24 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, στη βιολογική παραγωγή μπορούν να χρησιμοποιούνται ως λιπάσματα, βελτιωτικά εδάφους και θρεπτικά συστατικά για τη θρέψη των φυτών [...] μόνο τα προϊόντα που απαριθμούνται στο παράρτημα II του παρόντος κανονισμού, υπό τον όρο ότι συμμορφώνονται με τις σχετικές διατάξεις της ενωσιακής νομοθεσίας [...]». Το παράρτημα II ορίζει ότι «Τα λιπάσματα, τα βελτιωτικά εδάφους και τα θρεπτικά συστατικά που παρατίθενται στο παρόν παράρτημα μπορούν να χρησιμοποιούνται στη βιολογική παραγωγή, υπό την προϋπόθεση ότι συμμορφώνονται με: / - τη σχετική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία για τα προϊόντα λίπανσης, και ειδικότερα, κατά περίπτωση, τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2003/2003 και τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1009· και / - τη νομοθεσία της Ένωσης για τα ζωικά υποπροϊόντα, και ειδικότερα τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1069/2009 και τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 142/2011, ιδίως τα παραρτήματα V και XI». Μεταξύ των προϊόντων που απαριθμούνται περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων

η «Κοπριά», η «Αποξηραμένη κοπριά αγροκτήματος και αφυδατωμένη κοπριά πουλερικών», τα «Κομποστοποιημένα ζωικά περιττώματα, συμπεριλαμβανομένης της κοπριάς πουλερικών καθώς και της κομποστοποιημένης κοπριάς αγροκτήματος» και τα «Υγρά ζωικά περιττώματα», με τη διευκρίνιση «η προέλευση από εντατικοποιημένη εκτροφή απαγορεύεται».

- 6 Η έννοια της «εντατικοποιημένης εκτροφής», όπως χρησιμοποιείται στη γλωσσική απόδοση στη γαλλική γλώσσα του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2021/1165 δεν καθορίζεται ούτε από τον εν λόγω κανονισμό, ούτε από τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/848. Μολονότι η ίδια έννοια απαντά στις περισσότερες γλωσσικές αποδόσεις του κανονισμού αυτού και μεταξύ άλλων στη γλωσσική απόδοση στην αγγλική γλώσσα, αντιθέτως η γλωσσική απόδοση στη, μεταξύ άλλων, δανική, την ολλανδική και την πορτογαλική γλώσσα, περιλαμβάνει την έννοια της «άνευ εκτάσεων εκτροφής». Η εν λόγω έννοια δεν ορίζεται ούτε στους δύο ανωτέρω κανονισμούς, καθώς το σημείο 1.1. του δεύτερου μέρους του παραρτήματος II του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848 αναφέρει μόνον, όπως προαναφέρθηκε στο σημείο 4, ότι απαγορεύεται η «άνευ εκτάσεων ζωική παραγωγή», εφόσον ο γεωργός που προτίθεται να προβεί στην παραγωγή βιολογικής κτηνοτροφίας δεν διαχειρίζεται γεωργική γη ούτε έχει συνάψει γραπτή συμφωνία συνεργασίας με γεωργό όσον αφορά τη χρήση μονάδων βιολογικής παραγωγής για τα συγκεκριμένα ζώα. Προκύπτει επίσης από το σημείωμα της ομάδας εμπειρογνομόνων που σύστησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Μάιο του 2021 προκειμένου να ορίσει το περιεχόμενο της «εντατικοποιημένης εκτροφής» ότι, σε περίπτωση που είναι αδύνατον να δοθεί ακριβής ορισμός της, η εφαρμογή της εν λόγω έννοιας πρέπει να βασίζεται σε μια δέσμη ενδείξεων που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την εκτροφή σε κλωβούς, ή την εκτροφή που δεν επιτρέπει στα ζώα να κινούνται κατά 360 μοίρες, την άνευ εκτάσεων εκτροφή, τη φύση της στέγασης (συμπαγές δάπεδο, φωτισμός...), την υπέρβαση ορισμένων ορίων πυκνότητας και τις συνθήκες διατροφής (αντιβιοτικά, γενετικώς τροποποιημένοι οργανισμοί).
- 7 Η απόκλιση μεταξύ των γλωσσικών αποδόσεων του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2011/1165, η οποία μνημονεύθηκε στο προηγούμενο σημείο, υφίστατο ήδη μεταξύ των γλωσσικών αποδόσεων του κανονισμού (ΕΚ) 889/2008, τον οποίο αντικατέστησε. Συγκεκριμένα, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 12 του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007, το οποίο προέβλεπε τη διασπορά, στη βιολογική γεωργία, κόπρου ζώων από βιολογική παραγωγή αλλά δεχόταν, επιπλέον, τη χρήση λιπασμάτων και βελτιωτικών που έχουν εγκριθεί από την Επιτροπή, ο κανονισμός (ΕΚ) 889/2008 επέτρεπε τη χρήση των ίδιων προϊόντων, εξαιρουμένων των προερχομένων, στη γλωσσική απόδοση στη γαλλική και αγγλική γλώσσα, από «εντατικοποιημένη εκτροφή» και, σε άλλες γλωσσικές αποδόσεις, από «άνευ εκτάσεων εκτροφής», χωρίς να προσδιορίζει περαιτέρω τις έννοιες αυτές, ενώ ο εν λόγω κανονισμός όριζε ωστόσο στο άρθρο 16 ότι «Απαγορεύεται η βιολογική εκτροφή κατά την οποία ο επιχειρηματίας-κτηνοτρόφος δεν έχει ιδιότητες εκτάσεις και δεν διαχειρίζεται τη γεωργική γη ή/και δεν έχει συνάψει γραπτή συμφωνία συνεργασίας με άλλο επιχειρηματία σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 3». Επιπλέον, τα εν λόγω προϊόντα αναφέρονταν ως προϊόντα που «επιτρέπονται

δυνάμει του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/21 και η έγκρισή τους ανανεώθηκε με το άρθρο 16, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007», το οποίο όριζε ότι «Τα προϊόντα και οι ουσίες που χρησιμοποιούνταν πριν από την έκδοση του παρόντος κανονισμού για τους σκοπούς που ανταποκρίνονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, μπορούν να εξακολουθήσουν να χρησιμοποιούνται και μετά την έκδοσή του. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή μπορεί να αποσύρει τα προϊόντα ή τις ουσίες αυτές σύμφωνα με το άρθρο 37 παράγραφος 2».

- 8 Στο παρελθόν, ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2092/91 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1991, ο οποίος καταργήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 834/2007 της 28ης Ιουνίου 2007, δεν επέβαλε, αρχικά, κανέναν περιορισμό στα επίμαχα προϊόντα, αλλά προέβλεπε, στην ισχύουσα από το 2006 γλωσσική απόδοση στη γαλλική γλώσσα του παραρτήματος ΙΙ, όσον αφορά την «Κοπριά» και την «αποξηραμένη κοπριά αγροκτήματος και αφυδατωμένη κοπριά πουλερικών»: «Προέλευση αποκλειστικά από εκτατική εκτροφή κατά την έννοια του άρθρου 6 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2328/91», το άρθρο δε αυτό αφορά «τις εκτροφές ζώων, μεταξύ των οποίων τα βοοειδή για κρεατοπαραγωγή δεν υπερβαίνουν τις τρεις μονάδες ζώντος ζώου ανά εκτάριο συνολικής εκτάσεως για ζωοτροφές» και, όσον αφορά τα «Κομποστοποιημένα ζωικά περιττώματα, συμπεριλαμβανομένης της κομποστοποιημένης κοπριάς πουλερικών καθώς και της κοπριάς αγροτικών ζώων» και τα «Υγρά απεκκρίματα ζώων»: «Η προέλευση από [άνευ εκτάσεων] εκτροφή απαγορεύεται», χωρίς ωστόσο να καθορίζεται η έννοια της άνευ εκτάσεων εκτροφής. Η γλωσσική απόδοση στην αγγλική γλώσσα των ανωτέρω διατάξεων χρησιμοποιούσε την έννοια της εντατικοποιημένης εκτροφής. Ο οδηγός εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων, τον οποίο κατάρτισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, που χρησιμοποιούσε επίσης τον όρο της «εντατικοποιημένης εκτροφής», τόνιζε ότι απέκειτο στα κράτη μέλη να καθορίσουν το περιεχόμενό του, προτείνοντας να περιλάβουν στον όρο εκτροφές οι οποίες συνδυάζουν, αφενός, εγκαταστάσεις που εμποδίζουν τα ζώα να κινούνται κατά 360 μοίρες ή τα διατηρούν ως επί το πλείστον στο σκότος ή χωρίς κατάκλιση και, αφετέρου, την έλλειψη γαιών που προορίζονται για φυτική αγροτική παραγωγή οι οποίες παρέχουν τη δυνατότητα διασποράς της κόπρου.
- 9 Προς στήριξη του αιτήματός της για ακύρωση της απόφασης περί άρνησης τροποποίησης της επίμαχης διατύπωσης του ερμηνευτικού οδηγού του ΙΝΑΟ, η ένωση ΑΦΑΪΑ υποστηρίζει μεταξύ άλλων, ότι τα διαλαμβανόμενα στον εν λόγω οδηγό παρερμηνεύουν το περιεχόμενο των επίμαχων κανονισμών, καθόσον η έννοια της εντατικοποιημένης εκτροφής που δέχονται οι εν λόγω κανονισμοί πρέπει να νοηθεί ως καλύπτουσα την άνευ εκτάσεων εκτροφή, ενώ η ερμηνεία που δέχεται ο οδηγός αποκλείει κάθε εκτροφή που χρησιμοποιεί ενιαίο σύστημα δικτυωτού ή γρίλιας και σύστημα κλωβών, πέραν ενός ορισμένου αριθμού ζώων, ενώ τα εν λόγω είδη εκτροφής δεν αποτελούν κατ' ανάγκην άνευ εκτάσεων εκτροφή.
- 10 Το ΙΝΑΟ στηρίζει, στο υπόμνημα αντικρούσεως, την ερμηνεία που περιλαμβάνεται στον ερμηνευτικό οδηγό του στις απαιτήσεις της βιολογικής

γεωργίας, οι οποίες περιγράφονται στο προοίμιο του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2007, κατά το οποίο: «*Η βιολογική παραγωγή είναι ένα συνολικό σύστημα διαχείρισης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και παραγωγής τροφίμων, το οποίο συνδυάζει βέλτιστες περιβαλλοντικές πρακτικές, υψηλό βαθμό βιοποικιλότητας, τη διατήρηση των φυσικών πόρων, την εφαρμογή υψηλού επιπέδου προτύπων στη μεταχείριση των ζώων και παραγωγή που ανταποκρίνεται στην προτίμηση ορισμένων καταναλωτών σε προϊόντα που παράγονται με φυσικές ουσίες και διεργασίες*». Το ΙΝΑΟ επισημαίνει, εξάλλου, ότι συνήγαγε τις συνέπειες της αλλαγής της ορολογίας στη γαλλική γλωσσική απόδοση των κανονισμών (ΕΚ) 834/2007 και (ΕΚ) 889/2008, οι οποίοι αντικατέστησαν την έννοια της «άνευ εκτάσεων εκτροφής» που περιλαμβανόταν στον τροποποιημένο κανονισμό (ΕΟΚ) 2092/91 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1991, με την έννοια της «εντατικοποιημένης εκτροφής». Το ΙΝΑΟ υποστηρίζει ότι οι γαλλικές αρχές, δεχόμενες ότι η έννοια της εντατικοποιημένης εκτροφής αναφέρεται στις συνθήκες στέγασης των ζώων, όσον αφορά τόσο την ελεύθερη κίνησή τους και την πρόσβαση σε εξωτερικούς χώρους όσο και την πυκνότητα του πληθυσμού τους, και δεχόμενες ότι η εν γένει αποδεκτή σημασία του όρου «εντατικοποιημένη» παραπέμπει στην εκμηχάνιση των διαδικασιών και τον μαζικό χαρακτήρα της παραγωγής, θέλησαν να αποκλείσουν τις εκμεταλλεύσεις το μέγεθος και οι συνθήκες εκτροφής των οποίων δεν συνάδουν με τους σκοπούς του προμνησθέντος κανονισμού, μεταξύ των οποίων καταλέγονται η καλή μεταχείριση των ζώων και η εμπιστοσύνη των καταναλωτών στη γραμμή παραγωγής της βιολογικής γεωργίας, και δεν παρερμήνευσαν ως εκ τούτου το πλαίσιο και τους σκοπούς που επιδιώκει ο κανονισμός (ΕΚ) 889/2008. Το ΙΝΑΟ διευκρινίζει ότι έρευνα που διεξήγαγε τον Απρίλιο του 2020 η Fédération nationale d'agriculture biologique (Εθνική Ομοσπονδία Βιολογικής Γεωργίας, Γαλλία) σε 19 κράτη μέλη επισημαίνει ότι η έννοια της εντατικοποιημένης εκτροφής ερμηνεύεται από την πλειονότητα αυτών ως εκτροφή η οποία περιλαμβάνει επίσης εκμεταλλεύσεις που χρησιμοποιούν συστήματα κλωβών, δικτυωτού ή γρίλιας και υπερβαίνουν ορισμένα όρια όσον αφορά τον αριθμό των ζώων ανά εκμετάλλευση. Από την εν λόγω έρευνα προκύπτει, ωστόσο, ότι τα κατώτατα όρια που δέχονται τα εν λόγω κράτη μέλη είναι, για ορισμένα εξ αυτών, πιο περιοριστικά από εκείνα που δέχεται το ΙΝΑΟ, το οποίο υιοθέτησε τα όρια που αναφέρει η οδηγία 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον, κατά την οποία υποβάλλονται σε εκτίμηση «εγκαταστάσεις εντατικής εκτροφής πουλερικών ή χοίρων με περισσότερες από: / α) 85 000 θέσεις για κοτόπουλα πάχυνσης, 60 000 θέσεις για ωοτόκα· / β) 3 000 θέσεις για χοίρους πάχυνσης (άνω των 30 kg)· ή / γ) 900 θέσεις για χοιρομητέρες», και ότι ορισμένα κράτη μέλη δέχονται επίσης τα κριτήρια σχετικά με τη διατροφή των ζώων, αποκλείοντας τις τροφές που περιέχουν γενετικώς τροποποιημένους οργανισμούς.

- 11 Κατά πρώτον, η έννοια της «εντατικοποιημένης εκτροφής» ουδόλως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/848 και τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2021/1165, ούτε επίσης στους προγενέστερους κανονισμούς που χρησιμοποιούσαν την εν λόγω έννοια. Προκύπτει, εξάλλου, από τα έγγραφα της δικογραφίας ότι η εν λόγω

έννοια ερμηνεύεται κατά τρόπο διαφορετικό στα διάφορα κράτη μέλη. Συγκεκριμένα, ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να εξομοιώνουν την εν λόγω έννοια με την έννοια της άνευ εκτάσεων εκτροφής, ενώ άλλα κράτη μέλη διακρίνουν μεταξύ των δύο εννοιών και ορίζουν την έννοια της «εντατικοποιημένης εκτροφής» αναφερόμενα σε τεχνικές απαιτήσεις και σε μεταβλητά κατώτατα όρια του αριθμού των ζώων, ενδεχομένως δε, επίσης, σε απαιτήσεις όσον αφορά τη διατροφή.

- 12 Κατά δεύτερον, από τις παρατιθέμενες στα σημεία 4 και 5 διατάξεις προκύπτει, αφενός, ότι για τη βιολογική φυτική παραγωγή ο χρησιμοποιούμενος για τη λίπανση του εδάφους κόπρος ζώων πρέπει κατ' αρχήν να προέρχεται ο ίδιος από τη βιολογική παραγωγή, αλλά εφόσον αυτός δεν επαρκεί για την κάλυψη των διατροφικών αναγκών των φυτών, και μόνο στο αναγκαίο μέτρο, επιτρέπεται η χρησιμοποίηση των λιπασμάτων και των βελτιωτικών εδάφους που έχουν εγκριθεί για τη βιολογική γεωργία, όπως καθορίζονται στο παράρτημα II του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2021/1165. Μολονότι προκύπτει επίσης από τις εν λόγω διατάξεις, αφετέρου, ότι απαγορεύεται στη ζωική βιολογική παραγωγή η άνευ εκτάσεων εκτροφή, δεν επιτρέπεται η χρήση κλωβών, κουτιών και επίπεδων δαπέδων για την εκτροφή οποιουδήποτε είδους ζώων και οι εγκαταστάσεις που στεγάζουν τα ζώα πρέπει, για τα βοοειδή, τα προβατοειδή και τα χοιροειδή, να είναι εφοδιασμένες με χώρο κατάκλισης/ανάπαυσης στέρεο χωρίς δάπεδο υπό μορφή γρίλιας, και, για τα πουλερικά, τουλάχιστον το ένα τρίτο του εμβαδού του δαπέδου τους να είναι συμπαγές και όχι σε μορφή γρίλιας ή δικτυωτού, και για τις όρνιθες ωοπαραγωγής, ένα επαρκώς μεγάλο τμήμα του δαπέδου να είναι διαθέσιμο για τη συλλογή των περιττωμάτων τους, τα στοιχεία αυτά δεν αρκούν, αυτά καθεαυτά, λαμβανομένων υπόψη των αβεβαιοτήτων που επισημάνθηκαν στο σημείο 11, για να καθορίσουν αν η έννοια της «εντατικοποιημένης εκτροφής» που χρησιμοποιείται στο παράρτημα II του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2021/1165 πρέπει να εξομοιωθεί, υπό το πρίσμα του πλαισίου της εν λόγω διάταξης και του επιδιωκόμενου από την εν λόγω ρύθμιση σκοπού, με την έννοια της «άνευ εκτάσεων εκτροφής» και, στην περίπτωση που δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο, αν περιλαμβάνει κατ' ανάγκην, πέραν ενός ορισμένου αριθμού ζώων, και τη χρήση συστημάτων που αποτελούνται εξ ολοκλήρου από δικτυωτά, γρίλιες ή κλωβούς.
- 13 Η απάντηση στον λόγο ακυρώσεως με τον οποίο η ένωση ΑΦΑΪΑ προβάλλει ότι η ερμηνεία που προκύπτει από τα αμφισβητούμενα στοιχεία παρερμηνεύει το νόημα και το περιεχόμενο των διατάξεων του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1165 που απαγορεύουν τη χρήση στη βιολογική γεωργία λιπασμάτων και βελτιωτικών εδάφους που προέρχονται από εντατικοποιημένη εκτροφή εξαρτάται επίσης από τις απαντήσεις στα ακόλουθα ζητήματα: αφενός, το ζήτημα αν η έννοια της «εντατικοποιημένης εκτροφής» είναι ισοδύναμη με την έννοια της άνευ εκτάσεων εκτροφής· αφετέρου, αν στο προηγούμενο ερώτημα δοθεί η απάντηση ότι η έννοια της «εντατικοποιημένης εκτροφής» είναι διαφορετική από την έννοια της άνευ εκτάσεων εκτροφής, το ζήτημα των κριτηρίων που πρέπει να ληφθούν υπόψη για να καθοριστεί αν εκτροφή πρέπει να χαρακτηριστεί εντατικοποιημένη κατά το παράρτημα II του εν λόγω κανονισμού.

- 14 Τα ζητήματα που διαλαμβάνονται στο σημείο 13 είναι καθοριστικά για την επίλυση της υπό κρίση διαφοράς και παρουσιάζουν σοβαρή δυσκολία ερμηνείας, ελλείψει νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που να διασαφηνίζει τον σκοπό και το πεδίο εφαρμογής των υπό κρίση διατάξεων. Πρέπει, επομένως, να υποβληθεί προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο κατ' εφαρμογήν του άρθρου 267 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, έως ότου αυτό αποφανθεί επ' αυτού, να ανασταλεί η διαδικασία επί της αιτήσεως ακυρώσεως της ένωσης ΑΦΑΪΑ.

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ε Ι:

[παραλείπόμενα] Αναστέλλει την έκδοση αποφάσεως επί της αιτήσεως ακυρώσεως που άσκησε η ένωση ΑΦΑΪΑ έως ότου αποφανθεί το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί των ακόλουθων προδικαστικών ερωτημάτων:

1^ο) Έχει το παράρτημα II του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1165 της Επιτροπής, της 15ης Ιουλίου 2021, ο οποίος εκδόθηκε προς εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, την έννοια ότι ο μνημονευόμενος σε αυτό όρος «εντατικοποιημένη εκτροφή» είναι ισοδύναμος του όρου «άνευ εκτάσεων εκτροφή»;

2^ο) Εάν η έννοια της εντατικοποιημένης εκτροφής είναι διαφορετική από την έννοια της άνευ εκτάσεων εκτροφής, ποια κριτήρια πρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου να καθοριστεί αν ένα είδος εκτροφής εμπίπτει στην έννοια της εντατικοποιημένης εκτροφής κατά το παράρτημα II του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1165;

[παραλείπόμενα]